

Tekstspeurneus Dialecten E6

Taal die klinkt als thuis

vanjufmarjan.nl

Taal die klinkt als thuis

Tekstspeurneus - Avi M6/E6 | Naam :

www.vanjuhmarjan.nl

Copyright 2026

Lotte woont in Emmeloord, in een rustige straat met veel bomen. Ze spreekt gewoon Nederlands, net als de meeste kinderen in haar klas. Maar wanneer ze haar opa in Groningen bezoekt, merkt ze dat taal soms heel anders kan klinken. Opa gebruikt woorden die ze op school nooit hoort.

- 5 Dat komt omdat hij een **dialect** spreekt: een eigen manier van praten die hoort bij de streek waar hij woont.

Op een zaterdag gaat Lotte weer bij opa logeren. Zodra ze de deur opendoet, roept hij: "Moi, Lotte! Kom d'r in!"

Lotte glimlacht. Ze weet inmiddels dat *moi* "hallo" betekent. Maar sommige woorden blijven lastig.

- 10 "Pakst mie even de tas?" vraagt opa.

Lotte kijkt hem vragend aan.

Opa lacht. "Ik bedoel: pak je even de tas voor mij?"

Tijdens het ontbijt vertelt opa dat hij vroeger bijna alleen maar Gronings sprak. Op school, op straat, met vrienden: iedereen gebruikte het dialect. "Maar toen ik ouder werd," zegt hij, "kwamen

- 15 er steeds meer mensen van andere plekken wonen. Daardoor gingen we vaker gewoon Nederlands praten. Toch vind ik het belangrijk om mijn dialect te blijven gebruiken. Het hoort bij wie ik ben."

Later die dag wandelen Lotte en opa door het dorp. Ze horen twee mannen praten. Lotte verstaat er bijna niets van. "Praoten die ook Grunnegs?" vraagt ze.

- 20 "Jazeker," zegt opa trots. "En ieder dorp heeft weer nét een andere manier van zeggen."

Lotte vindt het bijzonder dat taal zo kan verschillen. Ze vraagt zich af of er in haar klas ook kinderen zijn die thuis anders praten. De volgende maandag besluit ze het te vertellen tijdens de kring.

"Mijn opa spreekt Gronings," begint ze. "Hij zegt *moi* in plaats van hallo. En *kiek* als hij 'kijk' bedoelt."

- 25 De klas reageert meteen enthousiast.

"Mijn tante uit Brabant zegt altijd *houdoe*," vertelt Sam.

"Bij mijn oma in Twente zeggen ze goed *goan*," zegt Noor.

"En mijn neef uit Limburg zegt *sjiek* als iets mooi is," vult Joris aan.

Taal die klinkt als thuis

www.vanijfmarjan.nl

Copyright 2026

De juf knikt. "Dialecten zijn eigenlijk een soort taalschatten," legt ze uit. "Ze laten zien waar mensen
30 vandaan komen en hoe ze vroeger leefden. Vroeger bleven mensen vaker in hun eigen dorp. Daardoor ontstonden er allerlei verschillende manieren van spreken. Tegenwoordig reizen en verhuizen mensen meer. Daarom hoor je dialecten soms minder vaak. Maar ze verdwijnen niet helemaal."

Ze vertelt dat sommige kinderen thuis twee talen of twee manieren van spreken leren: Nederlands
35 én een dialect. Dat heet **meertaligheid**. "Dat is juist knap," zegt de juf. "Je hersenen worden er sterker van."

Lotte denkt aan opa. Ze vindt het mooi dat hij trots is op zijn dialect. Na school besluit ze hem te bellen.

"Opa," zegt ze, "ik wil graag meer Gronings leren. Kun je me wat nieuwe woorden leren?"
40 Opa klinkt blij verrast. "Nait verkeerd, Lotte! Dat betekent: goed idee. We beginnen met *ain*, dat is 'één', en *hoes*, dat is 'huis'."

Die avond oefent Lotte de woorden hardop. Ze merkt dat het soms lastig is om de klanken precies goed te zeggen. Maar ze vindt het leuk om te proberen. Het voelt alsof ze een geheime taal leert die alleen zij en opa delen.

45 Een week later gaat ze weer bij hem langs. Wanneer ze binnenstapt, zegt ze trots: "Moi opa! Hoe is 't met joe?"

Opa straalt. "Kiek, dat klinkt mij prachtig in de oren. Zo hou je ons dialect levend."

Lotte glimlacht. Ze weet nu dat taal niet alleen iets is dat je leert op school. Het is ook iets dat je kunt delen met de mensen van wie je houdt.

Dialect: Een dialect is eigenlijk een andere manier om dezelfde taal te spreken. Bijvoorbeeld: in Groningen praten ze anders dan in Limburg, maar ze spreken allebei Nederlands. Het klinkt soms een beetje anders, of ze gebruiken andere woorden voor hetzelfde.

Meertalig: Meertalig betekent dat iemand meer dan één taal kan spreken. Bijvoorbeeld: als jij Nederlands en Engels praat, dan ben jij meertalig! Net zoals sommige kinderen thuis Turks of Arabisch spreken en op school Nederlands.

Taal die klinkt als thuis

Naam: _____

www.vanjufmarjan.nl Copyright 2026

Opdracht 1 : Meerkeuzevragen. Kruis het juiste antwoord aan.

1. Waarom vertelt Lotte in de kring over haar opa?

- ☐ Ze wil dat iedereen Gronings gaat leren.
- ☐ Ze vindt het leuk dat mensen verschillend spreken.
- ☐ Ze wil laten zien dat ze op vakantie is geweest.
- ☐ Ze wil dat de juf haar dialect verbetert.

2. Wat bedoelt opa met "Nait verkeerd"?

- ☐ Dat iets niet mag.
- ☐ Dat iets een goed idee is.
- ☐ Dat hij iets niet begrijpt.
- ☐ Dat hij boos is.

Opdracht 2 : Zet deze zinnen in de juiste volgorde.

1. Lotte vertelt in de kring over haar opa.
2. Opa leert Lotte nieuwe woorden.
3. Lotte gaat bij opa logeren.
4. De juf legt uit wat dialecten zijn.

Volgorde : ☐ ☐ ☐ ☐

Opdracht 3 : Denk en schrijf

Schrijf in drie zinnen waar de tekst vooral over gaat.

Taal die klinkt als thuis

Naam: _____

www.vanjuhmarjan.nl Copyright 2026

Opdracht 4 : Vul het ontbrekende woord in.

Welk woord past in de zin : moi – dialect – trots – meertaligheid – streek – klanken –
taalschatten – Gronings – logeren - woorden

1. Lotte gaat in het weekend bij haar opa _____ in Groningen.
 2. Opa zegt altijd _____ als hij "hallo" bedoelt.
 3. De manier van praten die hoort bij een bepaalde plaats of regio heet een _____.
 4. Opa spreekt vooral _____, omdat hij daar is opgegroeid.
 5. De juf noemt dialecten echte _____, omdat ze laten zien waar mensen vandaan komen.
-
6. Lotte vindt het leuk om bij opa te komen, omdat ze dan nieuwe _____ hoort.
 7. Sommige kinderen spreken thuis twee talen of manieren van praten. Dat heet _____.
 8. Opa is heel _____ op zijn dialect en wil het graag blijven gebruiken.
 9. Lotte oefent de nieuwe _____ van het Gronings om ze goed uit te spreken.
 10. Een dialect hoort vaak bij een bepaalde _____ in Nederland.

Opdracht 5 : Los de woordzoeker op.

q	c	m	e	e	r	t	a	l	i	g	h	e	i	d
a	v	o	n	d	a	p	r	o	v	i	n	c	i	e
g	r	u	n	n	e	g	s	p	t	a	n	t	e	j
e	n	t	h	o	u	s	i	a	s	t	n	a	i	t
m	o	o	i	k	n	e	d	e	r	l	a	n	d	s
z	a	t	e	r	d	a	g	p	r	a	o	t	e	n
k	h	o	u	d	o	e	d	i	a	l	e	c	t	k

Woordenlijst

dialect	tante
zaterdag	avond
provincie	nait
nederlands	mooi
enthousiast	
grunnegs	
praoten	
houdoe	
meertaligheid	

Taal die klinkt als thuis

Opdracht 1 : Meerkeuzevragen. Kruis het juiste antwoord aan.

1. Waarom vertelt Lotte in de kring over haar opa?

- ☐ Ze wil dat iedereen Gronings gaat leren.
- ☒ Ze vraagt zich af of er in haar klas ook kinderen zijn die thuis anders praten.
- ☐ Ze wil laten zien dat ze op vakantie is geweest.
- ☐ Ze wil dat de juf haar dialect verbetert.

2. Wat bedoelt opa met "Nait verkeerd"?

- ☐ Dat iets niet mag.
- ☒ Dat iets een goed idee is.
- ☐ Dat hij iets niet begrijpt.
- ☐ Dat hij boos is.

Opdracht 2 : Zet deze zinnen in de juiste volgorde.

1. Lotte vertelt in de kring over haar opa.
2. Opa leert Lotte nieuwe woorden.
3. Lotte gaat bij opa logeren.
4. De juf legt uit wat dialecten zijn.

Volgorde : 3 1 4 2

Taal die klinkt als thuis

www.vanjuhmarjan.nl

Copyright 2026

Opdracht 4 : Vul het ontbrekende woord in.

Welk woord past in de zin : moi – dialect – trots – meertaligheid – streek – klanken –
taalschatten – Gronings – logeren - woorden

1. Lotte gaat in het weekend bij haar opa **logeren** in Groningen.
2. Opa zegt altijd **moi** als hij "hallo" bedoelt.
3. De manier van praten die hoort bij een bepaalde plaats of regio heet een **dialect**.
4. Opa spreekt vooral **Gronings**, omdat hij daar is opgegroeid.
5. De juf noemt dialecten echte **taalschatten**, omdat ze laten zien waar mensen vandaan komen.
6. Lotte vindt het leuk om bij opa te komen, omdat ze dan nieuwe **woorden** hoort.
7. Sommige kinderen spreken thuis twee talen of manieren van praten. Dat heet **meertaligheid**.
8. Opa is heel **trots** op zijn dialect en wil het graag blijven gebruiken.
9. Lotte oefent de nieuwe **klanken** van het Gronings om ze goed uit te spreken.
10. Een dialect hoort vaak bij een bepaalde **streek** in Nederland.

Opdracht 5 : Los de woordzoeker op.

q	c	m	e	e	r	t	a	l	i	g	h	e	i	d
a	v	o	n	d	a	p	r	o	v	i	n	c	i	e
g	r	u	n	n	e	g	s	p	t	a	n	t	e	j
e	n	t	h	o	u	s	i	a	s	t	n	a	i	t
m	o	o	i	k	n	e	d	e	r	l	a	n	d	s
z	a	t	e	r	d	a	g	p	r	a	o	t	e	n
k	h	o	u	d	o	e	d	i	a	l	e	c	t	k

Woordenlijst

dialect	tante
zaterdag	avond
provincie	nait
nederlands	mooi
enthousiast	
grunnegs	
praoten	
houdoe	
meertaligheid	